Gemeente Amsterdam

Stek Oost 2018 - 2026

Aan	Carolien de Heer, portefeuillehouder Sociale Zaken, stadsdeelvoorzitter Stadsdeel Oost
Van	5.1, 2, 5.1, 2, e , gebiedsteam Watergraafsmeer ,5.1, 2, e 5.1, 2, e @amsterdam.nl
Kopie aan	5.1, 2, 5.1, 2, e , 5.1, 2, e
Datum	dinsdag 27 januari 2026

Inleiding

In 2015 is de gemeente Amsterdam vanwege de vluchtelingencrisis op grote schaal en in hoog tempo samen met woningcorporaties gestart met het realiseren van (tijdelijke) gemengde huisvestingslocaties waar woonstarters en statushouders gezamenlijk worden gehuisvest. In deze gemengde huisvestingsprojecten wonen naar een verdeling van grotendeels 50/50 statushouders samen met Nederlandse jongeren en woonstarters in de leeftijd van 18-28 jaar. Stek Oost is een voorbeeld van zo'n gemengd huisvestingsproject, en huisvest vanaf 2018 125 statushouders en 125 Nederlandse jongeren.

Algemene voordelen van gemengd wonen

- Het levert in korte tijd betaalbare woningen op voor zowel studenten als statushouders, in een stad waar de wooncrisis groot is. Het draagt daarmee bij aan zowel een start voor woningzoekenden als aan de opdracht van het Rijk om statushouders te huisvesten;
- Het biedt een plek waar nieuwe Amsterdammers kunnen landen in een gemeenschap waar Nederlandse jongeren wonen die actief willen bijdragen aan een sociale woonomgeving; en
- het creëert het de mogelijkheid voor gebiedsgerichte begeleiding. Professionele organisaties die de doelgroep ondersteunen kunnen bijvoorbeeld spreekuren houden op locatie en maken hulp daarmee laagdrempelig.

Amsterdamse Aanpak Statushouders

Bijna parallel aan de opening van de eerste gemengde huisvestingslocaties, in juli 2016, start de gemeente Amsterdam met de Amsterdamse aanpak statushouders. Amsterdam begeleidt statushouders binnen de aanpak intensief en persoonlijk naar werk, opleiding of participatie, parallel aan het inburgeringstraject. Hierbij wordt actief samengewerkt met partnerorganisaties.

Beginsituatie Stek Oost

Al vanaf het begin zijn verschillende vormen van ondersteuning aanwezig:
- er zijn servicebeheerders aanwezig vanuit de woningcorporatie;
- statushouders worden begeleid door Vluchtelingenwerk;
- statushouders worden begeleid door een dedicated klantbegeleider van WPI;
- Stichting Ykeallo wordt vanuit de stad ingezet om (met name Eritrese) statushouders te ondersteunen;
- Een participatiemedewerker van Dynamo wordt ingezet om activiteiten te organiseren;
- Een Buurtteammedewerker wordt gekoppeld aan Stek Oost;
- Academie van de Stad wordt ingezet voor de community building binnen het wooncomplex.

Alle partijen werken vanaf het begin op locatie. Ook zijn ze iedere zes weken aanwezig bij het zogeheten monitoroverleg, een preventieve overlegstructuur waarin betrokken partijen structureel en vroegtijdig signalen delen. De volgende partijen zijn in dit overleg vertegenwoordigd:

- WPI
- Ykeallo
- Dynamo (opbouwwerk & Buurtteam)
- LOLA
- MA&O
- Gebiedsteam Watergraafsmeer
- Politie
- Meldpunt Woon- en Zorgoverlast
- Veiligheidscoördinator Watergraafsmeer
- Stadgenoot
- GGD

<u>Latere ontwikkelingen</u>

Veiligheid
In de eerste paar jaar doen zich enkele incidenten voor op Stek Oost. Er worden meldingen gedaan van overlast, bewoners met verward gedrag, van intimidatie en aanranding, en in 2022 volgen 5.1, 2, e In de zomer van 2023 escaleert een burenruzie 5.1, 2, e 5.1, 2, e Het gevolg van deze incidenten is dat sommige bewoners zich niet langer veilig voelen op het complex.

Opvolging incidenten
Er zijn bij aanvang van de gemengde wooncomplexen werkafspraken gemaakt m.b.t. hoe te handelen bij incidenten. Uitgangspunt is de reguliere werkwijze en instrumentarium van het Meldpunt Zorg en Woonoverlast in combinatie met het

instrumentarium van de corporatie (bijvoorbeeld een sommatie vanuit de corporatie, onderzoeken van een melding door de GGD/politie). Strafbare feiten worden door de politie en het OM afgehandeld. De bestaande werkwijze van het Meldpunt Zorg en Woonoverlast is regelmatig ingezet en heeft geleid tot bijv. het plaatsen van mensen in een time out voorziening (de afkoelwoning) en ontbinding van het huurcontract. Problematisch voor bewoners blijft hierbij dat het opleggen van maatregelen ondanks de inzet van professionals tijd kost terwijl de impact van incidenten door de woonvorm groter is. Andere knelpunten zijn huurrechtelijke bescherming en de beperkingen van een gedwongen zorgkader. Deze belemmeren de mogelijkheid snel op te treden bij ernstige overlast en incidenten.

Gemeenschapsvorming
Al snel na de opening van Stek Oost blijkt het om verschillende redenen moeilijk om bewoners te betrekken bij de community.

- Statushouders geven aan vooraf onvoldoende geïnformeerd te worden over de verwachtingen van het wonen op een gemengde huisvestingslocatie;
- Door de grootte van Stek Oost ontstaat al snel groepsvorming onder bepaalde groepen statushouders, die vooral onderling contact onderhouden en minder met andere bewoners binnen de community;
- Door de indeling van het complex is het makkelijk om anoniem te blijven en ontstaat er weinig natuurlijk contact;
- Gevoelens van onveiligheid en/of stress, bij zowel Nederlandse jongeren als statushouders, hebben een negatief effect op het opbouwen van een sociaal netwerk;
- Niet alle Nederlandse jongeren zijn op Stek Oost komen wonen vanuit een intrinsieke motivatie om samen te leven met statushouders. Er zijn er ook die gewoon snel een woning zoeken.

Coronacrisis
Begin 2020 breekt de coronacrisis uit. De maatregelen en restricties hebben een negatieve impact op de sfeer en omstandigheden op de locaties, en belemmeren de community building. Ook leiden de maatregelen tot een beperking van de hulp- en dienstverlening aan statushouders, wat negatieve gevolgen heeft voor de meest kwetsbaren onder hen.

Meldingsbereidheid
Het valt op dat bewoners weinig officiële meldingen doen. Signalen komen via partnerorganisaties of gesprekken op locatie naar voren, maar er wordt niet snel op de juiste plek gemeld in geval van bijvoorbeeld overlast of verward gedrag. Hierdoor komen signalen soms pas veel later bij de juiste instantie terecht. Ook geven sommige bewoners aan niet te willen melden uit angst om statushouders in problemen te brengen. Ze zijn bijvoorbeeld bang dat het gevolgen kan hebben voor hun verblijfsrecht.

Sociaal Beheer
De ondersteuning van de woongemeenschap werd de eerste jaren voortdurend afgestemd en geoptimaliseerd. Naast community building was er sociaal beheer vanuit Stadgenoot. Door omstandigheden kreeg Stadgenoot dit niet constant en volledig ingevuld. Hierdoor was het aanspreekpunt van de woningcorporatie en het toezicht op de locatie beperkt aanwezig. Nu het beheer van het complex als eerste een zaak tussen verhuurder en huurder is, werd gezocht hoe de bestaande afspraken beter ingevuld konden worden. Vanaf 2024 is deze rol bij Lola belegd.

Bestuurlijk overleg Stadgenoot
In de zomer van 2023 geeft Stadgenoot aan dat zij niet verder willen met Stek Oost in de dan bestaande vorm en vragen om een bestuurlijk overleg. De gemeente acht het echter onwenselijk om 250 Amsterdammers op straat te zetten, dat lost niets op. Alternatieve huisvesting is niet zomaar gevonden in een stad waar de woningnood zo hoog is. Bovendien zijn de personen die hulp nodig hebben hier niet ineens mee geholpen.
Overigens zijn er ook bewoners die aangeven Stek Oost wel als een prettige woonplek te ervaren. Uiteindelijk wordt besloten verder te gaan, maar sommige voorwaarden aan te passen.

Aanpassingen als reactie op signalen
Als reactie op bovenstaande uitdagingen zijn verschillende aanpassingen gedaan en is er extra aanbod en inzet georganiseerd.

1. De verhouding statushouders – Nederlandse jongeren is veranderd van 50/50 naar 70/30;
2. Statushouders kunnen tegenwoordig een servicegesprek voeren met de GGD. Deze gesprekken zijn gericht op het vroegtijdig signaleren van psychosociale problemen en – indien nodig – het begeleiden van statushouders naar passend aanbod en passende zorg;
3. De inzet van de brugfunctionaris van het Buurtteam (Dynamo) wordt uitgebreid;
4. Het monitoroverleg vindt nu iedere vier weken plaats.
5. Er is op verschillende manieren aandacht voor het belang van melden. Er is een informatieavond georganiseerd over veiligheid en de juiste meldroutes worden actief gedeeld. Hier is structureel op ingezet door een combinatie van verschillende communicatiemiddelen te gebruiken;
6. Er is op verschillende momenten bestuurlijk contact geweest met bewoners, zowel op locatie als digitaal. Portefeuillehouder en stadsdeelvoorzitter Carolien de Heer is o.a. twee keer met een vrouwelijke (oud-)bewoner in gesprek gegaan over het gevoel van onveiligheid op locatie;
7. In 2022 vraagt het stadsdeel aan 5.1, 2, e om onderzoek te doen naar de behoeftes op Stek Oost t.a.v. veiligheid en leefbaarheid. In 2023

geeft het stadsdeel haar de opdracht om Strong & Dependent trainingen te geven aan Nederlandse jongeren, gericht op mentale weerbaarheid en sociale cohesie. Deze opdracht wordt in de zomer verder uitgebreid;
8. Vanaf januari 2024 wordt een externe partij (Lola) ingezet om het sociaal beheer over te nemen op locatie;
9. Selectiecriteria voor Nederlandse jongeren zijn strenger geworden. Een persoonlijk gesprek met o.a. Lola is nu een verplicht onderdeel van de selectie;
10. Sociaal Cement wordt sinds 2025 ingezet om gesprekken over burgerschap te organiseren op locatie.

Huidige situatie
Sinds 2024 is het relatief rustig op Stek Oost. Er wordt hard gewerkt om de randvoorwaarden te scheppen voor een veilige en prettige leefomgeving. Het opbouwen van een gemeenschap blijft wel een uitdaging, zeker nu bekend is dat het woonproject over twee jaar stopt te bestaan.

Zembla
Zembla bespreekt verschillende heftige incidenten die plaatsgevonden hebben op Stek Oost. Hoewel de meeste voorbeelden herkend worden, geldt dat niet voor de vermeende groepsverkrachting. Hiervan is nooit een officiële melding binnengekomen, laat staan dat er aangifte van gedaan is.
Ook wordt een causaal verband gelegd tussen het concept van gemengd wonen en het ernstige zedendelict dat heeft plaatsgehad op Stek Oost. Hoewel dit een ontzettend verdrietig en heftig delict betreft kan dit niet toegeschreven worden aan de woonvorm.

Verder zijn er veel bewoners die zich niet herkennen in het geschetste beeld. Een klein aantal personen heeft problemen veroorzaakt, de meeste bewoners vormen geen risico voor de veiligheid. Zij zien de positieve kanten van gemengd wonen en onderschrijven juist de voordelen, zoals de onderlinge contacten en kruisbestuiving, een drukbezocht taalcafé, een gemeenschappelijke tuin die door de bewoners samen wordt onderhouden, (sport)activiteiten die georganiseerd worden etc. Deze kant wordt helaas niet belicht in de reportage.